

KIRKEBLAD FOR STABY OG MADUM SOGNE

NR. 3 • JUNI - JULI - AUGUST 2022

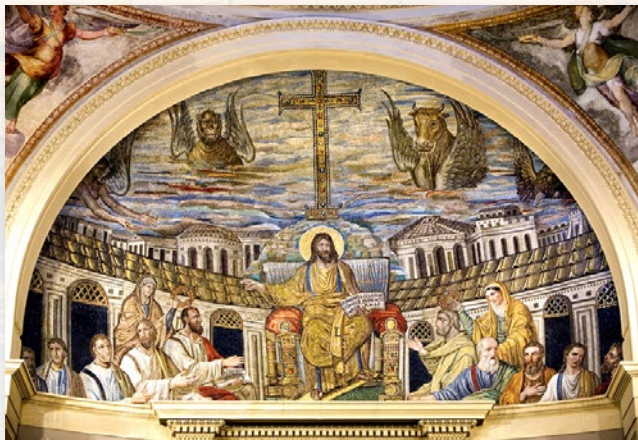
FOLKEKIRKEN

På sporet af apostlen Peter – i Rom

Apostlen Peter havde en lederrolle i Jesu disciplerkreds. Simon Peter, som han oprindeligt hed, boede i byen Kapernaum ved Genesaret sø i Galilæa. Der boede han og broderen Andreas i et hus, hvor også hans svigermor boede (Mark. 1,29).

I begyndelsen af Markus Evangeliet kan vi læse, at Peter og Andreas bliver kaldede af Jesus til at følge ham som de første disciple. Peter og Andreas var fiskere og de står nærmest med garnet i hænderne, da Jesus kommer til dem ved Genesaret sø og siger: »Kom og følg mig!«. De smider garnet, forlader deres hjem og følger derefter Jesus på hans videre færd.

Ifølge Markus Evangeliet er Peter den første disciple, der identificerer Jesus som Guds Søn. »Du er Kristus« (Mark. 8, 29). Da Jesus igen senere spørger disciplene, hvordan de opfatter ham, da svarer Peter igen: »Du er Kristus, den levende Guds søn.« og Jesus svarer derpå: »Salig er du, Simon, Jonas' søn, for det har kød og blod ikke åbenbart dig, men min fader i himlene. Og jeg siger

dig, at du er Peter, og på den klippe vil jeg bygge min kirke, og dødsrigets porte skal ikke få magt over den...«.

Peters udsagn har vi som lutheranere tolket som den bekendelse, som kirken skulle bygges på: At Kristus er kirkens herre.

I evangelierne skildres Peter som en ambivalent mand, der ikke altid er i stand til at handle i overensstemmelse med sin tro. Peter lover for eksempel, at han aldrig vil fornægte sit kendskab til Jesus sin herre. »Om jeg så skal dø sammen med dig, vil jeg aldrig fornægte dig« (Markus 14, 27). Men under Jesu tilfangetagelse fornægter Peter al-

ligevel Jesus på den måde, at han afviser at have kendskab til ham. Forinden havde Jesus forudsagt: »Før hanen galer to gange, vil du fornægte mig tre gange« (Markus 14,30). Og det gik som Jesus havde forudsagt. Årsagen til at Peter fornægter Jesus er, at han var blevet bange for at blive taget til fange efter Jesu tilfangetagelse. Alligevel fortsætter Peter sin lederrolle for disciplene med Jesu velsignelse. Efter Jesu død og opstandelse blev Peter leder af den første kristne menighed i Jerusalem. Ligesom Apostlen Paulus fik også Peter missionsopgaver rundt i den græsk-romerske verden og meget tyder på, at Peter endte sine dage i Rom.

Ganske vist er der en vis historisk usikkerhed forbundet med, hvor Peter endte sine dage, men meget tyder på, at han døde i Rom.

For det første er der i Peters 1. brev i Det Nye Testamente en »hilsen fra Babylon« og udtrykket »Babylon« har været brugt som en metafor for byen Rom, som blev opfattet som syndig verdensby i antikken.

For det andet skriver Biskop Eusebius (265-340) i sin kirkehistorie om Peter: »Han kom til sidst til Rom, hvor han blev korsfæstet med hovedet nedad, sådan som han selv havde bedt om at måtte lide«.

Det er altså flere skrifter, der underbygger tesen om, at apostlen Peter ligesom Paulus endte sine dage i Rom og samtidigt er der ingen kilder, der hævder, at Peters jordiske rester skulle befinde sig et andet sted.

Studietur til Rom i marts 2022

Næsten alle præsterne i Ringkøbing Provsti var på studietur til Rom i marts i år. Temaet for vores studietur var »De første kristne i Rom«. Det var en stor oplevelse at besøge storbyen Rom. Det er dog begrænset, hvad der er af skriftlige

kilder om de første kristne i Rom, fordi mange skriftlige kilder er gået tabt i tidens løb.

For mig var det et højdepunkt at besøge Santa Pudenziana Kirken, som er én af Roms ældste kirker. Ifølge overleveringen har apostlen Peter boet på det sted, hvor kirken ligger i dag. På nytestamentelig tid lå der en privat bolig dér. I boligen boede Quintus Cornelius Pudenz, som var af gammel fin senatorslægt og medlem af det romerske senat. Han var far til fire børn: Døtrene Pudentiana og Praxedis, og sønnerne, Timotheus og Novatius. Ifølge traditionen har apostlen Peter boet hos familien i nogle år og han har senere omvendt familien til kristendommen. Sandsynligvis afholdt Peter gudstjenester for den romerske husmenighed på stedet.

Santa Pudenziana Kirken er opkaldt efter Pudens datter Pudentiana. Under Kejser Neros kristenforfølgelser (År 64) samlede de to søstre, Pudentiana og Praxedis, blodet fra de henrettede martyrer i en brønd. I søsterkirken, Santa Prassede, der ligger i nærheden, kan man finde en rund skive i gulvet, der angivelig dækker over denne brønd. De to søstre hjalp desuden med at give de kristne martyrer en værdig begravelse og ifølge legenden blev de selv martyrer og blev begravet i én af Roms katakomber.

Udgravninger fra 1800-tallet har dokumenteret, at der under Santa Pudenziana Kirken, har stået et hus på Kejser Neros tid, som meget vel kunne have tilhørt familien Pudens.

Navnet »Pudens« i Det Nye Testamente

Der er muligvis en forbindelse fra lokaliteten ved Santa Pudenziana Kirken i Rom, hvor senator Pudenz boede, og et brev i det Nye Testamente. Der er nemlig nævnt en »Pudens« i Paulus' 2. brev til Timoteus kapitel 4, vers 21, hvor navnet

Fra præsternes studietur til Rom

er nævnt som én af de personer, som Paulus bringer hilsner fra til Timotheus.

Santa Pudenziana er desuden kendt for den store apsis-mosaik, som stammer fra det 4. århundrede og dermed formentlig den ældste mosaik i Rom (se foto). Motivet på mosaikken er en lærersamtale – eller en forelæsning. Kristus er centralt placeret og ophøjet i ædelstensbesat tronstol. Han er iført gyldne klæder, som var han en romersk kejser. Med højre hånd velsigner han forsamlingen og i venstre hånd holder han en bog, hvorpå der står på latin: »Herren er beskytter af Pudencianas kirker«. Kristus er omgivet af sine apostle. Til højre for Jesus sidder Paulus og til venstre er det Peter. Peter holder også en opslået bog. Der står: »Liber generationis«. Det er den slægtstavle, der indleder Matthæus Evangeliet.

Peterskirken

Som sagt mener man, at apostlen Peter

har virket ved Santa Pudenziana Kirken i Rom. Men der er en anden kirke i Rom, som vi i højere grad forbinder med Peter: Peterskirken. Ifølge overleveringen om apostlen Peter, led han martyrdøden ved kejser Neros væddeløbsbane og blev begravet på en gravplads i nærheden. Peters martyrdød har højst sandsynligt fundet sted umiddelbart efter Roms brand i år 64. Under Peterskirken – lige under højalteret – ligger den såkaldte graffitimur, hvor arkæologerne i 1950'erne fandt indskriften »Peter, bed for de hellige kristne, der er begravet nær dit legeme«. Og i et hulrum i muren fandt man de knogler, som muligvis er Peters.

Det har været spændende at besøge nogle af verdens ældste kirker i Rom. De blev bygget mange århundreder før, at kristendommen via missionærerne nåede op til Norden, med glædens evangelium til os.

JWA

■ Sommermøde

Sommermødet den **19. juni** starter med gudstjeneste i Staby Kirke kl. 10.30.

Derefter er der pølser på grillen i præstegårdshaven efterfulgt af foredrag.

Sonja og Svend Aage Jepsen fortæller om at være øbo på Omø.

Sluttelig er der kaffe og kringle.

Alle er velkommen.

■ Konfirmand-indskrivning i Staby Kirke

Søndag 4. september kl. 19.30.

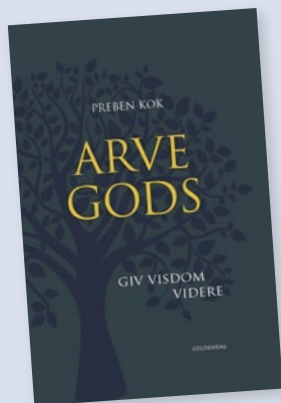
Vi indleder med en kort gudstjeneste.

Derefter følger præsentation af konfirmand-forløbet 2022-23.

Jesper Wiborg Andersen sender invitation ud pr. post for denne aften.

■ Litteraturaften i Staby Præstegård

Tirsdag 21. juni kl. 19.30

Jesper Wiborg Andersen holder oplæg ud fra den nye bog »Arve Gods – giv visdom videre« fra forlaget Gyldendal. Bogen er skrevet af den tidligere sygehuspræst Preben Kok og den handler om de indsigter, værdier og livserfaringer, som ældre mennesker kan give videre til de yngre generationer.

Efter oplægget er der debat ud fra bogen og egne erfaringer. Man behøver ikke at have læst bogen på forhånd for at deltage denne aften.

Derefter serveres der kaffe og kage.

Fri entré. Alle er velkomne.

■ Salmeordbogen

Salmebogen er det danske folks hjertebog, som igennem generationer har fulgt os fra vugge til grav, den er et folkeligt fælleseje. Gamle ord og vendinger som er fremmed for mange i vor tid, kan forhindre at åbne døren indtil salmebogens rige univers.

SALMEORDBOGEN er tænkt som en slags dørbøger, så alle ad den vej kan være med.

Eva Meile og Birgit Meister har samlet en del ord i SALMEORDBOGEN. Her er salmernes ord og udtryk forklaret i et

nutidigt sprog. Til samtlige 791 salmer i Den danske Salmebog er der nogle få forklaringer til.

Eva Meile skriver:

»Men vi er overbevist om, at jo mere man synger, jo større er glæden ved at synge det. Derfor har vi skrevet SALMEORDBOGEN.«

Birgit Meister skriver: »Salmerne er umistelige, de er fulde af genialitet og begavelse«.

Eksempler på ord hentet fra bogen

i løn – i det skjulte

lege – gammelt ord for spille

kom i hu – husk

så – således

fluks – straks

dåre – tåbe

avner – skaller der sies fra kornets kerne

hald – bjerg, klippe

idel – lutter, evig

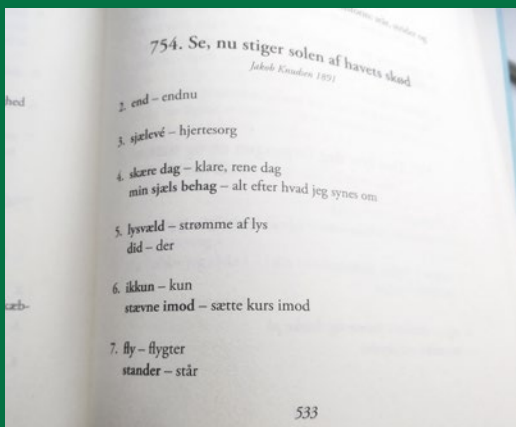
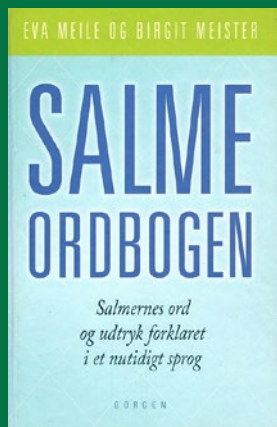
kald – opgave, bestemmelse

drot – konge

våde – ulykke

kvælder – bliver aften

bi lidt – vent lidt

Nedsavning af grene en martsdag ved Madum Kirke

■ Fra jagtgudstjenesten 30. januar

Lige et par ord om jagt-hornets historie ved Povl Kastberg.

Jagthornsblæsning sætter et flot præg på jagten og understøtter jægerens respekt for vildtet. Vi fik flere eksempler på, hvordan jagthornsblæsning lyder.

Nogle af jægerne tog udfordringen op ved at medbringe trofæer.

Jesper W. Andersen viste billedserie ud fra Brorsons salme 'Op al den ting', og som afslutning på arrangementet stod Niels Købmand for smagsprøver af vin og ost i tårnrummet.

■ Aktivitetskalender

6. juni kl. 10.00 – 2. Pinsedag

Friluftsgudstjeneste hos Inger og Knud Jacobsen.

15. juni kl. 19.00-20.30

'100 salmer' i Rindum Kirke.

19. juni i Staby Præstegård

Sommermøde – se s. 4.

21. juni kl. 19.30 i Staby Præstegård

Litteraturaften – se s. 4.

17. august kl. 19.00

'100 salmer' i Vedersø Kirke.

4. september

Indskrivning af konfirmander. Se. 4

22. september

Elof Westergaard i Staby Sognegård.

Foredrag om minde- og kirkegårds kultur.

■ Sommerferie / eller ... ?

'At rejse er at leve' skrev H.C. Andersen engang. Mange unge tager til udlandet på udveksling, i praktik, som au-pair eller på interrail. De Danske Sømands- og Udlandskirker (DSUK), som er en frivillige organisation, er tilknyttet Den danske Folkekirke. Kirkerne ligger spredt over en stor del af verden, 48 kirker – i Europa, USA, Asien, Australien og FAE, Forenede Arabiske Emirater, hvor der er en dansk fuldtids præst udsendt til.

Kirkerne er netværksskabende, kulturelle samlingssteder og base. De udsendte danske præster udgør en naturlig del af et beredskab for danskere i nød i det

område, hvor der er en kirke eller en præst. De foretager besøg på hospitaler og i fængsler, og koordinerer med de danske ambassader og konsulater. Udover det, kommer der mange frivillige og hjælpere til i kirkerne, så de udefrakommende/rejsende bliver godt modtaget. Man kan i disse kirker også blot komme for at være en del af fællesskabet.

Staby-Madum Menighedsråd sender årligt et beløb til DSUK, da vi synes, det er et godt, alsidigt og hjælpsomt arbejde kirkerne står for. Tidsskriftet NYT ligger i Madum - og Staby Kirke.

Danske Sømands-
og Udlandskirker

Rhododendron i fuld blomst i april måned ved Madum Kirke.

Nicklas og Mie har netop sat bordet ud på græsset. Nicklas tjekker lige placeringen.

■ KFUM-spejderne - Ulfborg Gruppe

Adresse: Knuden, Søparken 12, Ulfborg

KFUM-Spejderne i Danmark er et frivilligt børne- og ungdoms-arbejde, der hviler på det folkelige grundlag.

I spejderarbejdet lægger vi vægt på, at børnene får oplevelser i nær kontakt med naturen og tilegner sig færdigheder, der er med til at udvikle dem som hele mennesker.

Der bliver sunget, leget, fortalt historier, lavet knob etc.

Vi mødes:

BÆVERE **Mandag kl. 18.00-19.30**

Leder: Kasper S. Thycozen, tlf. 3033 8570

ULVE **Mandag kl. 18.00-19.30**

Leder: Anette Kobborg, tlf. 2071 4556

SPEJDERTROPPEN... **Tirsdag kl. 19.00-21.00**

Leder: Morten Dahl, tlf. 2480 4986

Gruppeleder: Per Jensen, tlf. 2539 9669

■ Kørsel

Man er meget velkommen til at henvende sig til koordinator Ane Thomsen, hvis man ønsker kørsel – herunder også for kørestolsbrugere til gudstjeneste eller anden kirkelig handling i både Madum og Staby. Tlf. 2910 2923 eller 9749 2341 eller anethomsen2@gmail.com

■ Gudstjenester på Ulfborg Aktivcenter

Cafeteriet kl. 14.00 med efterfølgende kaffe – Lindestien Nord kl. 15.00

Torsdag 19. maj Jesper W. Andersen

Torsdag 2. juni Gitte Hansen

Torsdag 16. juni Jesper W. Andersen

Juli Pause

Torsdag 4. aug. Gitte Hansen

Torsdag 25. aug. Jesper Andersen

Torsdag 8. sept. Gitte Hansen

Torsdag 22. sept. Jesper W. Andersen

Kirkebetjeningen

■ STABY:

Graver: Kaj Jeppesen
Tlf. 3035 8422

Organist: Anne Sophie Parbo
Tlf. 2624 8161
asparbo@gmail.com

Kirkeværge: Edith Bennedsgaard
Tlf. 9749 1597 / 6175 8500

Kirkesanger: Ane Thomsen
Tlf. 2910 2923

■ MADUM:

Graver: Mie Sivkjær Vestergård
Tlf. 5121 3234
Mail: graver.madum@gmail.com

Organist: Anne Sophie Parbo
Tlf. 2624 8161
asparbo@gmail.com

Kirkeværge: Arne Søgaard
Tlf. 3027 1767

Kirkesanger: Ane Thomsen
Tlf. 2910 2923

Sognepræst Jesper Wiborg Andersen

Nørrevej 5 · 6990 Ulfborg
Mobil: 5150 4081 / E-mail: JEKA@KM.DK
Træffes alle dage undtagen mandag

■ **Kirkegårdstaksterne** kan fås ved henvendelse til graverne og kirkeværgerne.

■ **Referater** fra menighedsrådenes arbejde kan læses på Staby Kirkes hjemmeside: www.stabykirke.dk – I venstre side på forsiden skal man klikke sig ind under hovedmenu, derefter Menighedsrådet.
Staby-Madum Menighedsråd

Rundvisning i Staby Kirke

I maj, juni, juli 2022 er der rundvisning i kirken. Der er rundvisning hvor Karen Nørgaard vil vise og fortælle om Staby Kirkes historie og de mange seværdigheder, som findes i kirken.

Vi mødes ved kirken kl. 11.00.

Varighed er cirka 1 time. Det gælder datoerne/tirsdagene: **24. maj, 28. juni og 26. juli.** Der er ingen tilmelding.

Rundvisning i Madum Kirke

Jesper Wiborg Andersen og Arne Søgaard er gået sammen om at finde oplysninger/materialer til en rundvisning omkring Madum Kirke.

Tirsdag 9. august kl. 10.00 er der rundvisning, hvor man mødes ved kirken.

Der er ingen tilmelding.

Ønskes der rundvisning udover de fastlagte datoer:

Staby Kirke: Karen Nørgaard 2890 0039, 9749 1677.

Madum Kirke: Jesper Wiborg Andersen tlf. 5150 4081, Arne Søgaard tlf. 3027 1767

Nyt fra Staby-Madum Menighedsråd

Sommer og lyse tider står for døren, nu er der mange gode aktiviteter udendørs.

Den 3. marts fik vi i Staby Præstegård indviet den nye Højskole-

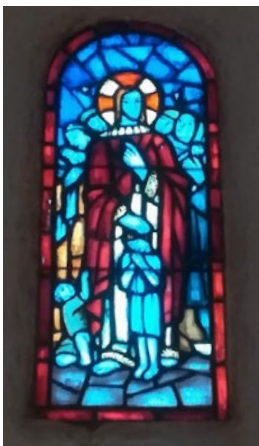
sangbog, 19. udgave. Anne Sophie Parbo lærte os salmen: »Hold håbet op«. Nok er det en adventssalme, men tankerne blev denne aften tænkt med ønsket om fred i Ukraine. Det blev en aften, hvor der var god plads til, at alle kunne ønske en sang eller to.

Først i april fik vi en anmodning om at lave en indsamling til de herboende flygtninge fra Ukraine. Med god erfaring i indsamlinger blev Arne Søgård koordinator, og sammen med Ivanna Chornobryva udtænkte de en plan for de indsamlede midler. Tusinde tak alle sammen for den store opbakning.

Udskiftning af blytaget på den nordlige side af Staby Kirke kunne tage sin begyndelse sidst i februar. Arkitekt Mogens Svenning havde lagt en plan for håndværkerne, som hver med deres ekspertise bidrog til projektet. Ikke en dråbe vand kom, og de voldsomme store storme undgik vi i projektet. Afleveringsmødet på det nye blytag blev afholdt den 6. april. Herfra vil vi gerne takke for et godt samarbejde til alle involverede. Billeder kommer med i næste kirkeblad.

Indgangsdøren til Madum Kirke har fået et midlertidigt eftersyn, døren er nu let at åbne og lukke. På sigt vil den blive renoveret, den kommer til at fremstå som næsten ny.

Fleere træer på Madum Kirkegård er blevet beskåret, og udskiftning af hækplanter fortsætter hvor graver Mie S. V.

slap sidste år.- Og på sigt ønskes der, at diget mod øst bliver renoveret med noget godt muld og en jævn overflade, dog med en lille forhøjning.

Folketinget har vedtaget, at vi i 2030 skal have CO2 udslippet reduceret med 70 %. Den danske Folkekirke arbejder også hen imod dette. Folkekirkens Grønne Omstilling holder inspirationskonference i Fredericia mandag 16. maj, og vi er også repræsenteret denne dag. Frank og Jesper deltager i konferencen.

Omkring 1000 salmer var i spil, da de »100 salmer« skulle udvælges til salmebogen af samme titel. Ved hver aften, hvor der er salmesangsmarathon bliver der forklaret lidt om hver enkel salme, og hvad digteren har på hjerte. Den 18. maj synger vi i Staby Kirke, og ellers kan man hente info på side 8 her i bladet desangående.

Jesper W. Andersen er igen på banen med en litteraturaften, hvor der skal drøftes værker og livserfaringer.

Til sommermødet midt i juni kommer Sonja og Svend Aage Jeppesen og fortæller om at være øbo på Omø.

Så lidt af hvert er der på tapetet i den kommende tid, og alle er velkomne.

Endelig skal der lyde et stort tillykke til konfirmanderne, som blev konfirmeret den 13. maj, de bedste tanker sendes til Jer.

Byger som går og kommer, det er den danske sommer. Lad os ønske hinanden en varm og lys sommer, men også en sommer hvor bygerne giver grøde til planter og træer.

*Staby-Madum Menighedsråd
v/ Ane Thomsen*

■ Gudstjenester

		■ Staby	■ Madum
06. juni	2. pinsedag	10.00 Friluftsgudstjeneste hos Inger og Knud Jacobsen Kirkekafe	
12. juni	Trinitatis	09.00 J. Sandal	
19. juni	1. s. e. trin.		10.30 JWA * Sommermøde
26. juni	2. s. e. trin.	10.30 JWA	
3. juli	3. s. e. trin.	09.00 J. Sandal Kirkekafe	
10 juli	4. s. e. trin.	09.00 J. Sandal	
17. juli	5. s. e. trin.		09.00 J. Sandal Kirkekafe
24. juli	6. s. e. trin.	10.30 JWA	
31. juli	7. s. e. trin.	10.30 JWA Kirkekafe	
7. august	8. s. e. trin.	10.30 JWA	
14. august	9. s. e. trin.		10.30 JWA Kirkekafe
21. august	10. s. e. trin.	10.30 JWA Kirkekafe	
28. august	11. s. e. trin.	09.00 J. Sandal	
4. september	12. s. e. trin.	19.30 JWA Konfirmandindskrivning. Kirkekafe	